

## PUGWASHIN TOIMINNASTA

Jorma K. Miettinen

Pugwash on pieni kalastajakylä ja rautatieasema Nova Scotiassa Kanadan itärannikolla. Tämä kylä, jolla on intiaaniperua oleva nimi, on tullut historiaan siitä syystä, että siellä sijaitsee amerikkalais-kanadalaisen terästehtailijan ja multimiljonääri Cyrus Eatonin kesähuvi, jossa ensimmäinen »Tieteen ja maailman asioiden konferenssi», kuten Pugwash-konferenssien virallinen nimi kuuluu, pidettiin v. 1957. Pugwash-konferenssien syntysanat lausui englantilainen filosofi Bertrand Russell v. 1955 ns. Russell-Einstein manifestissä. Siinä selostettiin niitä vaaroja, joita ydinvarustelukilpa tuo ihmiskunnalle, kehoitettiin hallituksia etsimään neuvotteluratkaisuja konflikteihin ja ehdotettiin idän ja lännen tiedemiesten konferenssin koollekutsumista atomipommitusten lopettamiseksi ja ydinaseiden kieltämisestä ja hävittämisestä koskevien

aloitteiden tekoa varten. Manifestin allekirjoitti 11 tiedemiestä, joista 9 Nobelpalkinnon saaneita, ja Pugwashiin kokoontui 22 tiedemiestä — ydinfyysikkoja, radiokemistejä ja säteilybiologeja. Mukana oli mm. Neuvostoliitosta 3 ja Kiinan kansantasavallasta 1 akateemikko. Kukin läsnäolijoista edusti vain itseään — ei siis virallisesti esim. maataan.

Osanottajien perin erilaisista lähtökohdista ja kaikista poliittisista erimielisyyksistä huolimatta kokouksesta onnistuttiin laatimaan yksimielinen julkilausuma. Ydinkiellon aikaansaaminen oli tuolloin polttavin aseidenvalvontaongelma. Idän ja lännen tiedemiesten arviot ilmakehässä suoritettavien ydinkokeiden geneettisistä ja muista vaikutuksista kävivät yksiin ja niiden nojalla kokous kehotti hallituksia lopettamaan ilmakehässä tehdyt ydinkokeet kuten sitten v. 1963 tapahtuikin. Toisena keskeisenä teemana oli tiedemiehen sosiaalinen vastuu. Kokous osoittautui niin tarpeelliseksi ja hyödylliseksi, että se sai seuraajakseen muita, aluksi kylmän sodan ja Kuuban kriisin aikoina puolivuosittain, sittemmin kerran vuodessa. Kokoukset on pidetty suhteellisen pieninä. Osanottajia niissä oli aluksi vain n. 20—40, mutta viime vuosina n. 100, mukana sekä Neuvostoliitosta että Yhdysvalloista mm. monia atomi- ja vetypommin kehittämiseen osallistuneita tiedemiehiä. Kaikkiaan on tähän mennessä pidettyihin 23:een konferenssiin osallistunut n. 650 tiedemiestä n. 60:stä eri maasta, mukana yli 40 Nobelin palkinnon saanutta.

Mikä saa sitten kiireiset tutkijat uhraamaan ajastaan vuosittain viikon — käytännössä paljon enemmänkin — Pugwash-toimintaan? — Yksinomaan tiedemiehen sosiaalinen ja moraalinen vastuu oman tieteenalansa sovellutusten hyväksikäytöstä. Tieteen ja tekniikan nopea kehitys on tuonut esiin varsinkin kaksi probleemaa ennennäkemättömissä mittasuhteissa: modernin tieteen soveltamiselle massatuhoaseiden kehittämiseksi näyttää olevan lähes mahdotonta asettaa rajoja, mutta toisaalta tiedettä näyttää olevan hyvin vaikea valjastaa sellaisten jopa globaalisissa mitoissa esiintyvien haittojen tai epäkohtien korjaamiseen kuin nälänhädät, sairaudet ja ympäristön saastuminen. Yksityisillä tiedemiehillä, joilla ei ole vastuuta politiikasta ja jotka ovat tieteessään tottuneet tarkastelemaan asioita yli kansallisuusrajojen, on usein edellytyksiä nähdä tieteen sovellutusten tuomia epäkohtia objektiivisemmin kuin mitä poliitikot ja diplomaatit ne tavallisesti näkevät ja mikä tärkeintä, myös jossakin määrin ennustaa tulevaa kehitystä ja ehdottaa keinoja kaikkein turmiollisimman kehityksen välttämiseksi. Useimmissa Pugwash-konferensseissa on käsitelty tiedemiehen yhteiskunnallista vastuuta, hänen moraalista velvollisuuttaan osallistua yleisten asioiden käsittelyyn, mahdollisuuksia soveltaa kansainvälistä tieteellistä ja teknistä yhteistyötä ihmiskunnan hyväksi ja keinoja vastustaa tieteen väärinkäyttöä asevarusteluun, erityisesti massatuhoaseiden jatkuvaan kehittämiseen. Pugwash korostaa, että tutkijoiden tulisi ymmärtää heidän tutkimustulostensa hyväksikäytön riippuvan myös heistä itsestään. Luonnontieteiden teknisten tieteiden ja yhteiskuntatieteiden edustajien entistä läheisempi yhteis-

työ on tarpeen, jotta teknisten projektien koko merkitys ihmiskunnan tulevaisuuden kannalta voidaan arvioida oikein.

Tutkija ei saa enää eristäytyä norsunluutorniinsa.

Pugwash-konferenssien järjestelystä huolehtii erityinen johtoelin, ns. Continuing Committee eli »jatkuvaisuustoimikunta», johon nykyään kuuluu 23 jäsentä. Se kutsuu myös vuosikonferenssien osanottajat kansallisten toimikuntien suositusten perusteella. Kukaan ei siis voi itse ilmoittautua niihin. Pugwash keskus toimisto sijaitsee Lontoossa. Henkilökuntaa on 1 konekirjoittajatar ja yleissihteeri. 16 vuoden ajan toimi palkattomana yleissihteerinä prof. Josef R o t b l a t, mutta syksystä 1973 on tehtävän ottanut hoitaakseen kahden vuoden ajaksi prof. Bernhard F e l d USA:sta. Neljännesvuosittain ilmestyvässä Pugwash Newsletter-nimisessä jäsenlehdessä (11. vsk. 1973) ilmestyvät kokousten ja symposiumien raportit, mutta vuosikokouksien Proceedingit — 500 s./v. — sisältävät täydellisinä myös kaikki kokouksessa esitetyt »taustapaperit» ja työryhmien mietinnöt. Vain muutama yleisesitelmä pidetään suullisesti. Muut työpäpaperit jaetaan vain kirjallisina. Suullisesti niistä esitetään korkeintaan lyhyet tiivistelmät työryhmissä. Näin säästyy aikaa työryhmätyöskentelylle, joka on tärkein osa Pugwashin toimintaa.

Pugwash-konferenssit pidetään aina jossakin syrjäisessä hotellissa tai lomakeskuksessa, jossa kaikki osanottajat ovat majoitetut samaan rakennukseen ja voivat tavata myös iltaisin. Pääosa konferenssin työstä tapahtuu n. 5—6:ssa korkeintaan 20 henkilöä käsittävässä työryhmässä. Kunkin työryhmän tavoitteena on saada aikaan n. 5—10-sivuinen ajankohtainen katsaus ja toimenpidesuositus aihepiiristään. Ensimmäinen päivä kuuluu usein yleiskeskusteluun. Kun tosiasioista on päästy yksimielisyyteen, ne pyritään jos suinkin mahdollista sijoittamaan johonkin teoreettiseen malliin. Kun alkaa hahmottua kuva siitä, mikä ko. alan kehityksessä on hälyttävintä ja mitä toimenpiteitä Pugwash voisi suositella, saa ryhmän puheenjohtaja, ns. convener, tehtäväkseen kirjoittaa luonnoksen työryhmän raportiksi. Sihteerit monistavat sen välittömästi sen valmistuttua ja työryhmä kokoontuu heti kun se on saatavissa. Se korjaillaan sitten perusteellisesti ja esitetään viimeisen kokouspäivän aamulla yleisistunnolle, jossa muidenkin työryhmien jäsenillä on tilaisuus lausua siitä mieltänsä. Continuing Committee ottaa siitä tärkeimmät kohdat ns. Pugwash-raporttiin, joka lähetetään mm. hallitusten päämiehille, kansainvälisille järjestöille ja varhempien Pugwash-konferenssien osanottajille.

Esim. ydinvarustelukilpaa koskevat keskustelut ovat yleensä tavattoman mielenkiintoisia, ja niissä kyllä ennen pitkää piirtyvät ne rajat supervaltojen lähentymisessä, joita ei voida ylittää. Neutraaleista maista peräisin olevien osanottajien tehtäväksi tavallisesti jää sovittaa ja koettaa saada suositukseen jäämään mahdollisimman paljon realistisia ehdotuksia. Tavallista on, että ensimmäinen luonnos on ns. »maksimisuositus», varsinkin jos sen on tehnyt »neutraali» convener. Suurvaltojen edustajat sitten tavallisesti tekevät siitä

poistojaan. Convenerin epäkiitollisena tehtävänä on yrittää saada raportti sellaiseen asuun että sen kaikki työryhmän jäsenet voisivat hyväksyä. Jos tämä ei ole mahdollista, kuten usein käy, jää kommunikeaan maininta, että tällaista ehdotettiin, mutta siitä ei päästy yksimielisyyteen.

Mitä sitten on saatu aikaan? Koska kysymyksessä on pelkästään tiedemiesten epävirallinen keskustelufoorumi jolla ei ole mitään päätösvaltaa, on tietysti vaikeata sitovasti osoittaa, että joku sen suosittama ja sittemmin toteutunut toimenpide on saatu aikaan juuri sen ansiosta. Pugwashille annetaan kuitenkin melko yksimielisesti tunnustus monista toteutuneista aloitteista, mm. v:n 1958 ydinkoetauon ja v:n 1963 osittaisen ydinkoekiellon valmistelujen aikaansaamisesta. Myös ydinsulkusopimuksen tarpeellisuutta korostettiin monissa Pugwash'in kokouksissa, kunnes asia saatiin Geneven aseidenriisuntakonferenssin käsittelyyn, ja Pugwashilla oli suuri ansio vastahakoisten osapuolien saamisessa ensimmäisiin Pariisin rauhantunnusteluihin Vietnamin kysymyksessä. Pugwash työskenteli 1959—1965 tehokkaasti länsimaissakin salassa pidetyn kemiallisen ja biologisen aseiden alalla tapahtuneen kehityksen vetämiseksi päivänvaloon ja aseidenriisuntaneuvottelujen kohteeksi. Jo vv. 1966—68 Pugwash esitti Euroopan turvallisuuskonferenssille osapuolleen sen aiheluettelon, joka sitten Dipolin kokouksessa keväällä 1973 hyväksyttiin konferenssin agendaksi.

Vuoden 1964 Pugwash-konferenssissa esitettiin käsitys, että ohjusten torjuntaohjusten kehittäminen vähentäisi suurvaltojen turvallisuutta. Vähitellen hallitustenkin edustajat tunnustivat sen oikeaksi ja SALT-I sopimuksessa ABM-järjestelmät vihdoon saatiin rajoitetuiksi. Valkoisen talon ja Kremlin välinen »kuuma linja», ehdotus ns. »mustien rasioiden», so. sinetöityjen automaattisten seismograafien, käyttöönottamiseksi maanalaisten ydinkokeiden toteamiseksi, avaruuden ydinaseettomuus ja monet muut aseidenriisunta-aloitteet ovat niinkään alunperin Pugwashin esittämiä.

Yleensä Pugwash on n. kymmenen vuotta ajastaan edellä. Se koettaa selvittää mihin tilanne kehitysmaissa, asevarustelukilpa ja ympäristön pilaantuminen saattavat johtaa ja yrittää esittää ehkäisykeinoja kaikkein turmiollisimman kehityksen pysäyttämiseksi ajoissa. Kylmän sodan aikana Pugwash-konferenssit olivat ainoa diplomaattikanavan ulkopuolinen yhteys suurvaltojen välillä, mutta SALT'in alettua sen merkitys on jonkin verran vähentynyt. Pugwashilla on kuitenkin pitkäjännitteisyytensä takia edelleenkin tärkeä merkitys esim. silloin kun aseriisuntaneuvottelut (kuten SALT) jähmettyvät paikalleen. Pugwashiin vedotaan usein USA:n senaatissa, Englannin parlamentissa ja sitä arvostaa myös Neuvostoliiton johto.

Pienen maan kvootti Pugwash-konferensseihin on vain 1—2 osanottajaa. Nämä ovat tavallisesti vanhempia tiedemiehiä, usein tiedeakatemioiden johtohenkilöitä. Jotta Pugwash-liikkeeseen saataisiin nuortakin verta ja jälkikasvua alettiin v. 1968 järjestää myös suppeita, n. 20—30 osanottajan 3-päiväisiä symposiumeja, jotka käsittelevät vain yhtä ajankohtaista aihetta. Symposiumin

isäntämaa saa nimetä siihen 10—15 osanottajaa, mukana nuorempiakin tiedemiehiä. Suomi järjesti v. 1971 Lahdessa 15. Pugwash-symposiumin, jonka aiheena olivat Euroopassa olevat taktiset ydinaseet, sekä v:n 1973 vuosikonferenssin. Viimeksimainitun kokouksen valmistelemiseksi järjesti Suomen Pugwash-toimikunta kesäkuussa 1973 kolmipäiväisen »Helsinki Arms Control Seminarin», jonka aiheena oli »Euroopan aseidenriisunta, erityisesti taktiset ydinaseet». Länsi-Euroopasta kutsuttiin 10 alan asiantuntijaa, Yhdysvalloista 7 ja sosialistisista maistakin saatiin 3 osanottajaa: Puolasta 1 ja Neuvostoliitosta 2. Seminaarissa esitettiin seuraavat 10 tutkielmaa:

1. Steven L. Canby: Policy Implications of Restructuring NATO's Military Forces
2. P. Jauho and J. Virtamo: The Effect of Peaceful Use of Atomic Energy upon Nuclear Proliferation
3. Jorma K. Miettinen: European Security and the Non-Proliferation Treaty
4. David C. Elliot: The UK and Arms Control 1963—1973: A Changing Role
5. Jan Klenberg: Security Measures for the Northern Cap in Europe
6. Albert Wohlstetter: Is there a Strategic Arms Race?
7. Henry S. Rowen: The USSR, Europe and America: The Interaction among Defense, Economics, and Politics
8. Simon Serfaty: America and Europe in the Seventies: Integration or Disintegration?
9. Ciro E. Zoppo: Arms Control, The Mediterranean and European Security
10. Bengt Broms: Nuclear-Free Zones in Northern Europe

Esimerkkeinä referoin lyhyesti kahta suomalaista työpaperia. Jauhon ja Virtamon työ käsitteli mahdollisuutta käyttää rauhanomaisissa voimareaktoreissa tuotettua plutoniumia ydinaseiden tuotantoon. Tämä näyttää olevan mahdollista, joskin energiasaalis kriittisestä massasta »voimalaplutoniumia» näyttää jäävän alle kilotonnin ja olevan vaikea tarkoin ennustaa, kun taas vastaavasta massasta »aseplutoniumia» saadaan räjähdyksessä n. 17 kilotonnia energiaa. »Voimalaplutonium» sisältää n. 20—30 % Pu-240 isotooppia, jonka tuottamat lukuisat neutronit aiheuttavat pommin liian varhaisen sytytyksen. »Aseplutoniumissa» on vain n. 4 % Pu-240 isotooppia, joten sillä voidaan saavuttaa suuri »ylikriittisyys». Tällöin energiaa vapautuu suhteellisesti runsaammin. »Voimalaplutoniumissa» valmistetut pommit kelpaisivat kuitenkin ilmeisesti jonkinlaisiksi taktisiksi ydinaseiksi.

Toisena mainittakoon allekirjoittaneen työpaperi, joka käsitteli juuri viimeksi mainittuja aseita.

Suurvaltojen ydinvarustelukilpa jatkuu ei vain strategisten monikärki-ohjusten MIRV kehittämiseksi vaan myös taktisten ydinaseiden alalla. Yhdysvallat ilmoitti keväällä 1973 kehittäneensä uuden sukupolven näitä taisteluketään ydinaseita: räjähdysvoimaltaan entisiä pienemmät, ns. miniydinaseet.

Niiden räjähdysvoima on samaa suuruusluokkaa kuin suurimpien tavanmukaisen lentopommien, so. ne vastaavat muutamaa tai muutamaa kymmentä tonnia trotyyliä. Ne ovat varustetut myös maaliin hakeutuvalla laser-ohjauslaitteella, joten ne ovat erittäin tarkkoja — tarkkuus jopa 1 m. Tämä kehitystyö on tapahtunut ydinsulkusopimuksen ollessa voimassa. Allekirjoittanut esitti työpaperissaan käsityksen, jonka mukaan »miniydinaseiden» kehittäminen loukkaa ydinsulkusopimuksen henkeä. Mainitun sopimuksen kuudes artikla vaatii näet ydinaseita käymään tarmokkaasti neuvotteluja ydinaseiden riisumiseksi eikä suinkaan kehittämään uusia modernimpia malleja. Tällainen kehitys voi vaarantaa ydinsulkusopimuksen, joka saatiin suurella vaivalla voimaan 5.3.1970. Voivathan teknisesti kehittyneet pienetkin valtiot kohta suhteellisen helposti valmistaa jonkinlaisia miniydinaseita voimalaplutoniumista, jota suurvoimalaohjelmista tulee lähivuosina kertymään varastoihin valtavia määriä ennenkuin nopeat hyötyreaktorit voidaan ottaa käyttöön suuressa mittakaavassa.

Aulangon Pugwash-konferenssi jakaantui viiteen työryhmään:

- 1) Strategisten aseiden rajoitukset ja riisunta
- 2) Aseidenriisunta Euroopassa
- 3) Euroopan turvallisuus ja yhteistyö
- 4) Kehitysyhteistyö, ja
- 5) Ympäristön radioaktiivisen saastumisen riski energiatuotannon johdosta.

Suomesta osallistui siihen varsinaisina osanottajina 8 henkeä:

Professorit Göran v. Bonsdorff ja Bengt Broms, komentaja Jan Klenberg, professorit Stig Jaatinen, Pekka Jauho ja Jorma K. Miettinen, TT Antti Vuorinen ja YTT Raimo Väyrynen.

Lisäksi saimme nimetä tieteellisiksi avustajiksi useita nuorempia tutkijoita.

Konferenssin tuloksista tärkeimpinä ensimmäisen (strategiset aseet) työryhmän osalta pitäisin pitkälle meneviä ko. aseiden supistusehdotuksia. Vähentäminen tulisi Pugwashin mukaan aloittaa suurimman kantokyvyn kuljetusvälineistä, jotka sodan syttyessä tuottaisivat suurimman tuhon, sekä vanhentuneista välineistä, jotka tulisi voida poistaa korvaamatta niitä moderneilla malleilla. Oma-alotteisen, yksipuolisen supistuksen etuja korostettiin. Pugwash varoitti mahdollisuudesta, että ydinaseita otetaan käyttöön luvatta tai vahingossa, ja tuomitsi jyrkästi miniydinaseet. Kemiallisen aseidenriisunnan sopimusta ja täydellistä ydinkoekieltoa kiirehdittiin ja päätettiin asettaa kansainvälinen työryhmä kemiallisen aseidenriisunnan edistämiseksi. Suomi lupautui järjestämään työryhmän kokouksen keväällä 1974. Tämä pidettiin Helsingissä 16.—18. 4. 1974.

Toisessa työryhmässä tarkasteltiin Euroopan ydinasepotentiaalilin kehitystä erityisesti Englannin ja Ranskan sekä mahdollisesti yhtyvän Länsi-Euroopan ydinaseen kannalta. Viimeksi mainittua mahdollisuutta

Pugwash pitää Euroopassa tapahtuvan jännityksen lieventymisen vastaisena ja stabiiliteettia vähentävänä. Vaikka poliittisen jännityksen lieveneminen Euroopassa onkin ilmeistä, sotilaallinen varustautumistaso ei vielä ole vähentynyt vaan varustelukilpa jatkuu.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöryhmä käsitteli lähinnä ei-sotilaallisia kysymyksiä. Se korosti mahdollisimman suuren tiedonvaihdon vapauden merkitystä kansainvälisen luottamuksen lisäämisen kannalta. Koulutettavan nuorison mahdollisuuksia työskennellä jokin aika toisessa maassa tulisi lisätä. Olisi huolehdittava, että historian opetus kouluissa tapahtuisi ilman pohjavärytystä. Olisi saatava aikaan esim. Euroopan historioitsijoiden yhdistys, jonka tehtävänä olisi keskustella niistä erilaisista chauvinistisista ja ideologisista historian tulkinnoista, jotka aiheuttavat vihamielisiä tunteita kansojen välille ja vääristävät historiallisia faktoja.

Euroopassa nähtiin hyvin hidas kehitys demilitarisoinnin suuntaan mahdollisena. Pugwash suosittaa mm. ydinasevapaan vyöhykkeen muodostamista Balkanille, vieraiden laivastovoimien vähentämistä Välimereltä ja ponnistelua Lähi-Idän ongelman pysyväksi ratkaisemiseksi, koska sillä on suuri merkitys Euroopan turvallisuudelle.

Kehitysyhteistyötä käsitellyt ryhmä tarkasteli syitä, joiden johdosta teknologioiden vienti kehitysmaihin on monasti epäonnistunut. Usein ko. vienti on tukenut lähinnä viejien ja rahottajien intressejä. On esim. viety pääomaa vaativia teknologioita maihin, joissa on työttömyyttä, tai teknologian viejä on keskittänyt kaiken tutkimusaktiiviteetin kotimaahansa, tai finanssiohjelmat ovat olleet kehitysmaalle kohtuuttomia jne. Teknologian vientiä varten olisi saatava luoduksi hallitusten hyväksymä »käyttäytymiskoodi», joka ottaisi kohtuullisesti huomioon toisaalta kehitysmaiden tarpeet, toisaalta viejän lailliset oikeudet. Myös ns. kehitysapu on monasti epäonnistunut. Kielteisten kokemusten johdosta sen määrä on alentunut tasolle, jolla sillä on enää vähän vaikutusta. Kehitysmaiden olisikin realistisempaa suunnitella kehityksensä omien resurssiensa kuin kehitysavun varaan. Kehitysmaiden välistä yhteistyötä tasaveroisuuden pohjalla tulisi voimakkaasti tehostaa ja niiden itseluottamusta ja omanarvontuntoa tulisi kohottaa. Eräänä syynä vaikeuksiin on ollut, että kehitysmaat ovat kopioineet korkeimman opetuksen järjestelmänsä kritiikittömästi kehittyneiltä mailta, joissa järjestelmä suosii etevyyttä puhtaan tieteen alalla. Kehitysmaissa tulisi koulutusjärjestelmän ilmeisesti suosia ainakin aluksi etevyyttä kehitystyön ja teknologian soveltamiskyvyn alalla, kunnes muodostuisi paremmat edellytykset ns. puhtaan tieteen harrastamiselle.

Viides työryhmä käsitteli energiantuotannon ongelmia ja erityisesti ydinenergian tuoton aiheuttamaa ympäristön radioaktiivisen saastutuksen riskiä. Pugwash suhtautuu kriittisesti fissioenergian käytön nopeaan lisäämiseen yleensä ja erityisesti hyötyreaktorin nopeaan käyttöönottoon. Pugwashin

mukaan maapallon tunnetut uraanivarat ovat niin runsaat, että hyötyreakto-reita ei ole tarvis ottaa käyttöön vielä 30—50 v:een. Paljon nykyistä enemmän resursseja olisi keskitettävä fuusion, auringonenergian ja geotermisen energian hyväksikäytön tutkimiseen ja fossiilisia polttoaineita käyttävien voimaloiden kehittämiseen ympäristöä vähemmän rasittaviksi. Ydinvoimaloiden radio-aktiiviset päästöt olisi pidettävä niin alhaisina, ettei niistä yhteensä väestölle aiheutunut säteilyrasitus ylittäisi keskimäärin yhtä prosenttia luonnollisesta taustasäteilystä. Ydinvoimaloihin aina liittyvän — tosin alhaisen, mutta silti reaalisen — suuronnettomuuden riskin takia tulisi välttää niiden sijoittamista väestökeskusten läheisyyteen ja sabotaaširiskin vähentämiseksi olisi pyrittävä keskittämään useampia voimaloita suljettavalle ja tehokkaasti vartioidulle alueelle. Olisi selvitettävä, onko aiheellista perustaa energiatutkimusta varten erityinen Kansainvälinen Energiainstituutti, samantapainen kuin esim. Euroopan ydintutkimuskeskus CERN.

Vuoden 1974 Pugwash-konferenssi pidetään Badenissa, Wienin lähellä. Siellä tulee olemaan samat työryhmät kuin Aulangolla, ynnä lisäksi työryhmät, joissa käsitellään turvatoimia Lähi-Idässä ja Persian lahden alueella sekä kansainvälistä yhteistyötä tieteen ja teknologian aloilla.

Vaikka Pugwashin nykyisessä toiminnassa onkin paljon puutteita — mm. Kiina ei ole siinä mukana, ei sen rooli ole suinkaan päättynyt vaan sillä on valitsemillaan erikoisaloilla edelleen huomattava ideapankin ja katalyytin merkitys. Varhempien kriisien aikana Pugwash toimi useita kertoja tärkeänä epävirallisena »oikosulkukanavana», ja jos uusi kylmä kausi jäähdyttää muita yhteyksiä, Pugwashin »kanavaa» tullaan varmaan tarvitsemaan. Siitä on saatu hyviä kokemuksia ja siihen on totuttu luottamaan.